

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број:

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
АГЕНЦИЈЕ ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2003. ГОДИНУ**

Сарајево, јул 2004. године

САДРЖАЈ

1.	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
2.	НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ	4
2.1.	Управљање и руковођење	4
2.2.	Систем интерних контрола	5
2.2.1.	Благајничко пословање	5
2.3.	Планирање и извршење буџета	5
2.4.	Процедуре набавки	7
2.5.	Извјештај о информационом систему	7
2.5.1.	Административна контрола	7
2.5.2.	Сигурност информационог система	8
2.5.3.	Апликативне контроле	8
3.	ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2002. ГОДИНУ	8
4.	КОРЕСПОНДЕНЦИЈА	9
5.	РЕЗИМЕ	9

1. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја (укључујући и одлуке руководства) Агенције за државну службу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) у вези финансијске 2003. године.
- Ревизија је извршена у два периода: од 19.12. до 23.12.2003. претходна ревизија и завршна, од 27.05. до 31.05.2004., на основу одредби Закона о ревизији финансијског пословања институција БиХ ('Службени гласник БиХ', бр. 17/99).
- У надлежности је Канцеларије за ревизију да сходно општеприхваћеним ревизионим стандардима (стандарди Међународне организације врховних ревизионих институција – INTOSAI, објављеним у 'Службеном гласнику БиХ', бр. 05/01) изврши ревизију финансијских извјештаја с циљем процјењивања јесу ли она представљена на фер и истинит начин.
- Одговорност за финансијске извјештаје сноси руководство Агенције, а одговорност Канцеларије за ревизију се своди на изражавање мишљења о тим извјештајима на основу проведене ревизије.
- У складу са Законом о ревизији (члан 13., став 4.), при извјештавању о јавним рачунима наша је обавеза да извијестимо:
- да ли су рачуни сачињени у складу с важећом законском регулативом;
 - да ли годишњи извјештаји представљају тачан и истинит приказ пословања током године и стања на крају године;
 - о економичности, ефикасности и ефективности којом су институције користиле јавна средства у обнашању својих функција.
- 1.2. Ревизија је била планирана и изведена с циљем постизања разумних основа за процјену да ли финансијски извјештаји приказују стања фер и истинито. Стога је ревизија испитивала узорке значајних трансакција и одлука управе Агенције. Ревизијом је обухваћена примјена законских и других прописа, организација Агенције, те финансијско-рачуноводствено пословање Агенције.

Према нашем мишљењу, ревидирани финансијски извјештаји дају истинит и фер приказ стања у свим значајним аспектима финансијског пословања.

Без намјере даље квалификације нашег мишљења скрећемо пажњу на неопходно унапређење једне од најзначајнијих функција Агенције – процедура запошљавања државних службеника.

2. НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ

2.1. Управљање и руковођење

Агенција је основана, како би, између осталог, обезбјеђивала реализацију процеса запошљавања државних службеника на захтјев институција БиХ, обуку и развој државне службе и помаже институцијама у реализацији њихове кадровске политике, организациони развој као да обезбједи успоставу централне евиденције особља.

Када је у питању запошљавање државних службеника на захтјев институција БиХ, ревизија је уочила како је у великом броју случајева поступак избора кандидата почевши од датума објављивања огласа до окончања процеса трајао и по неколико мјесеци. Током ревизије појединих буџетских корисника уочен је и неоправдано дугачак период утрошен за објављивање јавних огласа (период од слања захтјева буџетског корисника до датума конкурса у јавним гласилима). Ревизија је упозната са обавезама које је Агенција имала према одредбама Закона о државној служби, као и о потешкоћама својственим за почетни период функционисања Агенције, међутим наглашава се потреба хитног предузимања сљедећих радњи:

- Преиспитивање процедура пријема државних службеника;
- Креирање приједлога текста и иницирање поступка за усвајање амандмана на Закон о државној служби, укључујући измјене и допуне релевантних подзаконских прописа, напутака и других аката.

Канцеларија за ревизију препоручује Агенцији да хитно предузме све активности које ће да поспјеше ефикасност и ефективност поступака за запошљавање државних службеника. Ревизија очекује да менаџмент у континуитету разматра могућности убрзања процедура, усвајање стандардних процедура које ће помоћи унапрјеђење квалитета рада у државним службама кроз поступке који су у надлежности Агенције или зависе од њеног дјеловања.

Чињеница је да ће захтјеви за јавним огласима упоредо са ширењем институција БиХ бити све већи. Због тога смо мишљења како би убудуће Агенција требала да тражи од институција БиХ план запошљавања државних службеника, на основу којег би сачинила детаљан и прецизан годишњи план запошљавања државних службеника (свеобухватно за ниво институција БиХ). Такође, овакав приступ би омогућио боље планирање буџетских средстава и унаприједио рад Агенције.

Канцеларија за ревизију препоручује Агенцији сачињавање годишњег (и евентуално полугодишњег) плана запошљавања државних службеника за институције БиХ. По мишљењу ревизије тај би план требао да буде заснован на појединачним плановима запошљавања институција БиХ. Оваквим начином рада, по мишљењу ревизије, Агенцији би се адекватније припремила за поступке које ће да услједи током године, чиме би се обезбједила већа ефикасност рада Агенције.

2.2. Систем интерних контрола

Ревизијом пословања је утврђено како Агенција нема у довољној мјери развијен систем интерних контрола¹ када је у питању исплата накнада члановима комисије за провођење јавних огласа, јавног испита и рада у дисциплинским комисијама.

Канцеларија за ревизију препоручује руководству Агенције сачињавање јасних правила и критерија за исплату наведених накнада с циљем рационалног и транспарентног пословања.

2.2.1. Благајничко пословање

Ревизијом путних трошкова уочено је необична појава у мањем броју путних налога – извршена су правдања путних налога путем благајне прије него што се запослени вратио са службеног пута (погледати евиденције у благајничком дневнику). Овакав начин евиденције пословних промјена у благајничком дневнику указује на слабости благајничког пословања и упућује на неопходне интервенције менаџмента.

Препоручујемо Агенцији предузимање активности у циљу отклањања ових недостатака, како се исти не би понављали у наредном периоду. Такође, препоручујемо побољшавање система интерних контрола када је у питању благајничко пословање.

2.3. Планирање и извршење буџета

Буџет Агенције за 2003. годину износио је 1.143.259,00 КМ, а ребалансом буџета за 2003. годину одобрена су смањена средства у износу од 740.028,00 КМ. Овај се износ у највећој мјери односио на текуће издатке (510.028,00 КМ) и на програм за посебне намјене средства (200.000,00 КМ). Остварени укупни расходи Агенције износе 528.548,00 КМ или 211.480,00 КМ мање до планираних (реализовано је 71 % од планираних средстава).

¹ Добро креиран систем интерних контрола чини основу за располагање буџетским средствима у складу са законским и подзаконским актима, као и интерним правилима, те евидентирање извршених трансакција, као и за цјелокупно пословање сваке институције јавног сектора.

Преглед извршења буџета Агенције за 2003. годину приказан је у наредној табели:

Ред Бр.	Врста расхода	Буџет 2003.	Промјена структуре	Ребаланс 2003.	Текућа Резерва	Остварен а 2003.	Разлик а (5-6)	Индекс 6/5
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ	893.259		510.028	0	392.913	117.115	77
1.	Плате запослених	463.000	-30.000	253.685	0	244.176	9.509	96
2.	Накнад.трошк.запосл.и скупшт.заступ.	130.096		76.180	0	73.206	2.974	96
3.	Путни трошкови	98.400		38.400	0	8.741	29.659	22
4.	Издаци за енергију	0		0	0	0	0	0
5.	Издаци за комуналне услуге	35.683		35.683	0	26.250	9.433	73
6.	Набавка материјала	18.280		18.280	0	9.170	9.110	51
7.	Издаци за услуге пријезова и горива	21.600	+13.000	11.600	0	0	11.600	0
8.	Унајмљивање имовине и опреме	0	+3.000	0	0	0	0	0
9.	Издаци за текуће одржавање	0		13.000	0	2.784	10.216	21
10.	Издаци за осигурање	0		3.000	0	0	3.000	0
11.	Уговорне услуге	126.200	-16.000	60.200	0	28.586	31.614	47
II	ТЕКУЋИ ГРАНТОВИ	0		0	0	0	0	0
III	КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ	0	+30.000	30.000	0	26.516	3.484	88
1.	Набавка опреме	0		30.000	0	26.516	3.484	88
IV	ПРОГРАМ ПОСЕБ. НАМЈЕНЕ	250.000		200.000	0	109.119	90.881	55
1.	Тренинг активности	200.000		150.000	0	60.360	89.640	40
2.	Полагање државног испита	50.000		50.000	0	48.759	1.241	97
	УКУПНО	1.143.259		740.028	0	528.548	211.480	71
	Број запослених на 31.12.2003. год.	16		16	0	14	2	87

Ревизијом планирања и извршења буџета уочено је да Агенција није прекорачила буџет ни у укупном износу нити по буџетским линијама. Мање остварени текући издаци и издаци за посебне намјене финансирани из буџета за износ од 211.480,00 КМ, указују на чињеницу како Агенција није у потпуности квалитетно планирала буџет. Значајнији разлози за овакав резултат планирања могу се уважити чињеницом како је то била прва година рада Агенције и објективно се нису могли сагледати сви релевантни параметри за квалитетно планирање. Међутим, ревизија сматра да је менаџмент током 2003. године добио довољно улазних информација које могу да буду значајно искориштене за планирање буџета током 2004. године и мјесечног праћења његовог извршења.

Канцеларија за ревизију сугерише Агенцији да се процесу планирања буџета убудуће посвети значајна пажња. Наглашавамо како приликом планирања буџета треба узети у обзир зацртане планске задатке које Агенција треба да реализује и исте усклади са одобреним финансијским средствима тј. буџетом.

2.4. Процедуре набавки

Ревизијом смо уочили како Агенција, у мањем броју случајева, није досљедно поштовала процедуре набавки услуга (услуге превоза, одржавање семинара итд.) које су подразумијевале прикупљање три понуде у складу са интерним процедурама или увјете непосредне погодбе са једним понуђачем уз претходно одобрење Министарства финансија и трезора. Истичемо примјер набавке авио карата по рачуну број Р1241 у износу од 9.554,00 КМ, за коју нису обезбијеђене три понуде или одобрење за непосредну погодбу.

Сугеришемо Агенцији досљедно поштивање законских прописа који регулишу област јавних набавки, као и јачу контролу над provedбом усвојених интерних правила и процедура који регулишу набавке.

2.5. Извјештај о информационом систему

2.5.1. Административна и организациона контрола

Агенција за државну службу је успоставила информациони систем који би требао да буде подршка обављању основних пословних дјелатности. У ту сврху се користи база података о запосленим и веб страница на којој се налазе основне информације о пословању институције. Сви огласи и обуке за које је надлежна Агенција налазе се на веб страници која се редовно ажурира.

Ревизија је својим контролама и тестовима утврдила да Агенција није креирала интегралне планове развоја информационог система који би био у складу са развојним плановима институције, те да није прописала интерне процедуре о кориштењу постојећег информационог система. Агенција нема развијен и формално усвојен интерни акт о класификацији података који би послужио као основа за доношење правила и напутика за приступ подацима путем информационог система.

С обзиром да рад Агенције у великој мјери зависи од употребе информационог система и сви су пословни процеси везани за њега, неопходно је да се упостави одговарајућа организациона контрола ради побољшања ефикасности цјелокупне институције. Да би се појачала организациона контрола потребно је да руководство пропише интегралне планове развоја, те процедуре и политике које се тичу употребе постојећег информационог система, које ће бити обавезујући за све кориснике.

На компјутерима који су саставни дио система налазе се нелиценцирани софтвери, те се овом приликом Агенцији скреће пажња да приликом будућег развоја информационог система и набавке нових софтвера води рачуна о лиценцама и кршењу ауторских права произвођача.

2.5.2. Сигурност информационог система

Информациони систем Агенције има директни приступ Интернету без системски ријешене адекватне заштите. Није постављен «firewall» и потпуна заштита система се ослања на заштиту коју нуди пружалац Интернет услуга, што с обзиром на важност података којим Агенција располаже, није довољно и представља реалну опасност по безбједност информација.

Резервне копије података се праве редовно и архивирају на серверу, међутим није организовано чување резервних копија на безбједном мјесту као ни процедуре које дефинишу област прављења резервних копија према стандардима из ове области.

Агенција мора у што скоријем периоду да обезбиједи безбједнији приступ Интернету са системски ријешеном заштитом. Поред тога потребно је да се донесу интерне процедуре о прављењу резервних копија, те да се обезбиједи да се резервне копије чувају на безбједном мјесту, по могућности у ватроотпорном сефу.

2.5.3. Апликативне контроле

Агенција није повезана – "он-лине" на ИСФУ систем, документација за унос у систем се носи у друго министарство, гдје се и врши унос налога у систем.

С обзиром да ИСФУ систем није ријешио системску заштиту од уноса погрешних фактура, Агенцији се препоручујемо да организује интерне контроле које се односе на унос података, као и финансијско извјештавање менаџмента, како би се смањио ризик од уноса у систем погрешних или неодобрених фактура. Такође, препоручује се Агенцији прописивање интерних процедура, у сарадњи са Министарством финансија и трезора, који ће регулисати ову област.

3. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2002. ГОДИНУ

Канцеларија за ревизију није вршила ревизију пословања Агенције за 2002. годину јер је Агенција почела са радом у фебруару 2003. године.

4. КОРЕСПОНДЕНЦИЈА

Агенцији за државну службу БиХ је, дана 22.06.2004. године, уручен Нацрт извјештаја о извршеној ревизији за 2003. годину, на разматрање и достављање евентуалних коментара и примједби на налазе ревизије.

У остављеном року од седам дана, Агенција за државну службу БиХ је доставила коментаре и примједбе на Нацрт извјештаја о извршеној ревизији за 2003. годину. У одговору на ревизиони извјештај, не наводе се нови докази које ревизија није имала на увид приликом сачињавања извјештаја и изражавања мишљења о извршеној ревизији.

Извјештај за Парламент скупштине БиХ представља исти извјештај који је и достављен клијенту јер Канцеларија за ревизију сматра како нису изнесени нови докази и чињенице који би захтијевали измјене извјештаја у односу на верзију послану клијенту.

5. РЕЗИМЕ

Канцеларија за ревизију је извршила ревизију финансијског пословања Агенције у складу са Законом о ревизији и INTOSAI стандардима, уважавајући опште увјете окружења у којем је егзистирала Агенција.

Ревизијом пословања у 2003. години утврдили смо одређени броји недостатака. Посебно желимо да укажемо на слабост да Агенције није имала одговарајући план запошљавања државних службеника у 2003. години (видјети тачку 2.1.).

Слабости система интерних контрола огледају се у недостатку правила и критерија за исплату накнада члановима комисија и благајничког пословања (видјети тачку 2.2. и 2.2.1.).

Уочени су одређени недостаци приликом планирања буџета (видјети тачку 2.3.).

Набавка услуга у одређеном броју случајева није извршена у складу са законским прописима који регулишу област јавних набавки (видјети тачку 2.4.).

**вршилац дужности генералног
ревизора**

Самир Мушовић

замјеник генералног ревизора

Драган Кулина